

Javaslat az immunológiával és határterületeivel kapcsolatos angol és latin kifejezések magyar megfelelőinek kialakítására, megalkotására

BŐSZE PÉTER DR., GRÉTSY ZSOMBOR DR.

Hangsúlyozzuk, hogy az alábbi javaslatsor megvitatást igényel, és csak a szakma támogatásának, egyetértésének megszületése után tekinthetjük általános használatra ajánlottaknak az alábbi magyarításokat. Az összeállítás a teljesség igénye nélkül történt. Az „immunológia” kifejezésre nem találtunk alkalmas magyar szót, ez egyébként teljesen átment a köztudatba.

Antigen presenting cells (antigénprezentáló sejtek (APC))	antigénbemutató sejtek	Phagocyte (fagocita, phagocya)	falósejt
Antigénprezentáció	antigénbemutatás	Microphage (mikrofág)	kisfalósejt
Antigén	?	Macrophage (makrofág)	nagyfalósejt
Antitest	ellenanyag	Phagocytosis (fagocitózis)	sejtfalás, sejtbekebelezés
Antibody dependent (antitestfüggő)	ellenanyagfüggő	Fagolizoszóma	emésztő/oldó testecske/szervecske/hólyagcsa
Antigén-antibody complex	antigén-ellenanyag-együttes	Receptor	kötőhely
Apoptózis	tervezett sejthalál/sejtpusztulás (programozott sejthalál)	B cell receptor (BRC)	B-sejt-kötőhely, BCR-kötőhely
Epitóp (antigéndetermináns)	antigén-meghatározó	T cell receptor (TRC)	T-sejt-kötőhely, TRC-kötőhely
Granulocyte (granulocita, granulocya)	szemcsés fehérvérsejt	Membrane receptor (membrán receptor)	sejtfelszíni kötőhely, sejtfelszín kötőhely, sejtthártyai kötőhely, sejtthártya kötőhely
Bazofil granulocita	bazofil szemcsés-fehérvérsejt	Antigen receptor	antigénkötőhely
Eozinofil granulocita	eozinofil szemcsés-fehérvérsejt	Complement receptor	komplementkötőhely
Neutrofil granulocita	neutrofil szemcsés-fehérvérsejt	Mannóz receptor	mannózkötőhely
Granulum	szemcse	Lipopoliszaharid receptor	lipopoliszaharid-kötőhelyek
B cell, B lymphocyte	B-sejt, B-nyiroksejt	Co-receptorok	társ kötőhely
T cell, T lymphocyte	T-sejt, T-nyiroksejt	Fc receptor	Fc-kötőhely
T-helper lymphocyte/cell	segítő T-nyiroksejt, segítő T-sejt	Ig-E receptor	Ig-E-kötőhely
Cytotoxic T cell/lymphocyte	sejtmérgező T-sejt/nyiroksejt	Ligand	?
T inhibitor cell	gátló T-sejt	Mediátorok, mediátor anyagok	közvetítők, közvetítő anyagok, átvivők
T cell clones	T-sejt klónok, T-utódsejt halmazok, T-utódsejtek	Transport protein/molekula	szállító/átszállító fehérje/molekula
T cell dependent	T-sejt-függő	Messenger	hírvivő
Dendritikus sejtek	nyúlványos sejtek	Acute phase proteins (akut fázis fehérjék)	hevenyszakfehérjék
Keratocita, keratocya	szarusejt	Heatschock protein	hő sokkfehérje
Mast cell (mastocya, masztocita)	hízósejt	Adhesion molecules (adhéziós molekulák)	tapadómolekulák, tapadásimolekulák, ragasztómolekulák
Monocyte (monocita, monocya)	egymagúsejt, egymagúsejt		
Natural killer cells (NK cells)	természetes ölősejtek (NK-sejtek?)		

Intercellular adhesion molecules (ICAM)	sejtek közötti, sejtközötti tapadó molekulák
Allergia	túlérzékenység
Anafilaktikus	?
Autoimmunitás	saját szembeni, öntámadás, öntámadási folyamat/immunfolyamat
Immunmemória	immunemlékezet
Immunreakció	immunválasz, immunfolyamat
Reakció	válasz/folyamat
Reakciókészség	válaszkészség
Immunogén	immunválaszt kiváltó, immunválasz-kiváltó
Immuntolerancia	immuntűrés/elfogadás
Cellularis immunitás	sejtimmunitás, sejtess immunitás/védekezés
Humorális immunitás	testnedvi immunitás
Adaptív immunitás	szerzett/alkalmazkodó immunitás
Szenzibilizálódás	érzékenyvé válás, érzékenyülés
Bronchus associate lymphoid tissue (BALT)	hörgőrendszeri nyirokszövet (BALT?)
Gastrointestinal tract associated lymphoid tissue (GALT)	gyomor-bélrendszeri bélrendszeri nyirokszövet (GALT?)
Mucosa associated lymphoid tissue (MALT)	nyálkahártya nyirokszövet (MALT?)
MHC (major histocompatibility complex)	fő szövetmegfelelési molekularendszer
HLA (human)	emberi nyiroksejt antigén
HLA protein	HLA-fehérje
Membrane complex, MAC	sejthártyafürő-együttes
Antagonista	ellentétes hatású, ellenható
additív	hozzáadódó/összeadódó
szinergista	összeható, együttható, veleható
endogén	belső, belsőlegesen, saját, öneredetű
Diverzitás	szerteágazóság, sokféleség
Variabilitás	változatosság
Autocrine	saját sejtre ható, önmagára ható
Paracrine	szomszédos sejtre ható, környezetre ható, környezetható
Endocrine (endokrin)	távoli sejtre ható, általános(an) ható, távolható
Parazita	élősködő
Pulpa	puhaállomány, massaállomány, masszarés
Diszulfidhíd (diszulfidkötés)	kén-kén híd/kötés
Preformált	előalakított, előformált
Haptén	félantigén
C1 inhibitor	gátló C1
CD (cell surface determinant)	??
Inhibitor factor	gátló tényező

Allergén
Blasztos transzformáció
Enzim
Citokin
Domén
Endotoxin
Immunológia
Immunglobulin
Immunglobulin-M,
Interferon
Izotípus
Kemotaktikus
Kemoatraktikus
Komplement enzimrendszer
Lipid
Plazmasejt

Sok esetben az írásmód összevisszasága miatt is szerencsés a magyarítás. Pl. a T-helper lymphocyte/cell a következő formákban fordul elő a magyar irodalomban: T-helper sejt, T-helper-sejt, T-helper nyiroksejt, T-helper-nyiroksejt, T-helper limfocita, T-helper-limfocita, T-helper lymphocyta, T-helper-lymphocyta stb.

RÖVIDÍTÉSEK ÉS HELYESÍRÁS

Elgondolkoztató, hogy egy-egy magyarított fogalomnak milyen rövidítést használjuk, a nemzetközileg elfogadott, vagy a magyar kifejezésből adódót, pl. natural killer cell (NK cell), melyet „természetes ölósejt”-nek fordíthatunk, és a javasolt rövidítés „NK-sejt” vagy „TÖ-sejt” legyen.

Kérjük a tisztelt olvasót, hogy írja meg szerkesztőségünknek, hogy melyik formát tartja helyesnek. Az általunk javasolt rövidítést vastagon jelöltük.

Ig-M, IgM, Ig M, **Ig-G**, IgG, Ig G stb. Ig-alfa, **Ig-α**, Igα

Immunglobulin-G, immunglobulin G, immunglobulinG

B-sejt, **B2-sejt**

T-sejt, **T2-sejt**

MHC-II, MHC II, MHCII, MHC-2

CD5+ T-sejt, CD5+T-sejt

CD4+-MHC II, CD4+MHC II

CD3-negatív

TNF-béta, **TNF-β**, TNFβ, TNF β, βTNF, β-TNF

Gamma-INF, g-INF, INFg, INF-g

IL-2, **IL-2** stb.

Fc-kötőhely

Fc-epsilon, Fcε, **Fc-ε**,

Fc-kötés

MHC II kötőhely mintázata

Bazofil, eozinofil, neutrofil; miért így????

Stb.....